

Aan Provinciale Staten

DATUM	10 september 2013	REFERENTIE	Hans Versteeg
ONS NUMMER	80EB1BDO	DOORKIESNUMMER	030-2583364
NUMMER BEM	2013BEM65	E-MAILADRES	hans.versteeg@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	2		

Onderwerp Statenbrief: Uitvoering moties referendum(verordening)

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

U heeft op 4 februari 2013 bij de voorbereiding van het consultatiegesprek met minister Plasterk in het kader van zijn herindelingsprocedure twee moties aangenomen:

- In motie Instellen referendumverordening (nr. 13) wordt het college gevraagd om een referendumverordening voor te bereiden naar voorbeeld van bijvoorbeeld Noord-Holland, waarin technische bepalingen worden opgenomen over een *raadgevend* referendum en deze verordening aan Provinciale Staten ter besluitvorming voor te leggen.
- In motie 'referendum provinciefusie' (nr. 14) wordt het college gevraagd om een referendumverordening voor te bereiden om een raadgevend (door GS uitgelegd als 'raadplegend') referendum over de voorgenomen samenvoeging van de provincies Noord-Holland-Utrecht-Flevoland mogelijk te maken. Gevraagd wordt om een referendum uit te schrijven dat tegelijk valt met de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014, als de minister zijn voorgenomen fusie in het herindelingsontwerp voortzet.

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de uitvoering van beide moties.

Essentie / samenvatting

motie 13

De afgelopen maanden zijn wij de voorbereidingen gestart voor het opstellen van een algemene referendumverordening. Wij hebben de referendumverordeningen van de provincies Limburg en Noord-Holland opgevraagd en hebben overleggen gevoerd met deze provincies, met Utrechtse gemeenten die belast zijn met de organisatie van verkiezingen (bestuurlijk en ambtelijk), met vertegenwoordigers van de Kiesraad en met het ministerie van BZK. Op basis van deze gesprekken kunnen wij nu nog geen algemene Referendumverordening (motie nr. 13) in ontwerp ter besluitvorming aan u voorleggen.

Het blijkt dat de bestaande provinciale referendumverordeningen (Noord-Holland en Limburg) nog nooit zijn toegepast en niet met de gemeenten zijn afgestemd voor wat betreft de uitvoerbaarheid. De gemeenten hebben een belangrijke rol bij organisatie van een provinciaal referendum en om die reden dient het opstellen van de conceptreferendumverordening zorgvuldig met hen te worden afgestemd. In de gesprekken zijn ook andere mogelijkheden genoemd dan stembusverkiezingen voor het organiseren van een referendum (elektronisch, gebruik van DigiD). Wij zullen de komende periode de verschillende mogelijkheden van een referendum verder onderzoeken en nader uitwerken in overleg met betrokken partijen en met PS. Dit betekent dat een concept-Referendumverordening op een later moment ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

motie 14

Motie 14 is gericht op een referendum over de voorgenomen samenvoeging van de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht. Inmiddels is over dit onderwerp ook een opiniepeiling gehouden door TNS-Nipo. Deze peiling is gehouden om in de zienswijze te kunnen onderbouwen of er sprake is van draagvlak voor de voorgenomen fusie.

De opiniepeiling is gehouden onder een grote en representatieve steekproef van 4.000 inwoners van de provincie Utrecht. De uitkomsten geven een betrouwbaar beeld van de opvatting die onze inwoners hebben over de voorgenomen schaalvergroting en zijn meegewogen bij het opstellen van de zienswijze.

Wanneer in 2014 een referendum wordt gehouden over hetzelfde onderwerp doet dit mogelijk afbreuk aan de zeggingskracht van de zienswijze die u nu vaststelt.

In februari van dit jaar gingen wij nog uit van een herindelingsprocedure gericht op inwerkingtreding in 2015. Inmiddels is de planning echter door de minister bijgesteld ([1-1-2016](#)). Ten tijde van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 ligt naar verwachting het wetsvoorstel voor de herindeling nog voor advies bij de Raad van State. Het (evt. aangepaste) wetsvoorstel is dan nog niet openbaar en zal pas pas medio mei/juni ter besluitvorming aan de Tweede Kamer worden gezonden.

Gemeenten zijn bereid om mee te werken aan de uitvoering van een provinciaal referendum als de provincie de (extra) kosten daarvan vergoedt. Het referendum van de provincie combineren met verkiezingen in 2014 (motie 14) heeft echter organisatorische impact bij gemeenten en de politieke druk bij gemeenteraadsverkiezingen is groot. De provincie Utrecht moet de kosten van de gevraagde medewerking van gemeenten om een provinciaal referendum te organiseren, vergoeden. Een eerste inschatting van de kosten van het referendum bedraagt ca. €800.000.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

De inwoners te betrekken bij de (bestuurlijke) toekomst van de provincie Utrecht. De uitkomst van de opiniepeiling is bij de zienswijze betrokken.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Een *provinciaal* referendum wordt gehouden over een voornemen tot een besluit van de provincie. Het is niet gebruikelijk dat een referendum wordt gehouden over een besluit dat door een ander orgaan (in dit geval het parlement) wordt genomen.

Wij stellen onze zienswijze over het herindelingsvoorstel vast binnen de termijn van de terinzagelegging. Deze zienswijze is zorgvuldig ook met input van onze partners (bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en gemeenten) en inwoners tot stand gekomen en bevat alle elementen die wij van belang achten voor de politieke besluitvorming in het parlement. De uitkomst van het referendum in maart 2014 kan geen onderdeel zijn van onze zienswijze en kan daaraan afbreuk doen. Immers, de vraag kan zich voordoen wat de kracht is van de zienswijze als daar nog een referendum op volgt. Er kan geen sprake meer zijn van een nieuwe zienswijze.

Medewerking van de gemeenten is noodzakelijk voor het gelijktijdig organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen met een provinciaal referendum in maart 2014. De provincie is gehouden om de kosten van de gemeenten voor het organiseren van een referendum te vergoeden als hun medewerking op basis van een provinciale (medebewinds)verordening wordt gevraagd (artikel 146, Provinciewet). Op voorhand kan nog niet worden gemeld welke kosten de gemeenten daadwerkelijk maken voor een provinciaal referendum maar een eerste kostenindicatie bedraagt ca. €800.000.

Overwogen oplossingsrichting

Uit de representatieve en uitgebreide opiniepeiling (4000 respondenten) is een goed beeld naar voren gekomen wat de inwoners van de provincie Utrecht belangrijk vinden voor de Toekomst van onze provincie en hoe zij de opschalingsdiscussie van minister Plasterk waarderen. De uitkomsten van de peiling zijn verwerkt in onze zienswijze.

Vervolprocedure/voortgang

Het opstellen van een algemene Referendumverordening en de verschillende mogelijkheden van het organiseren van een referendum zullen wij verder onderzoeken en nader uitwerken met de betrokken partijen en met PS. Met de gemeenten is afgesproken dat zij worden geïnformeerd over de voortgang van het referendum van maart 2014.

Communicatie

Een persbericht wordt opgesteld ná afloop van de vergadering van commissie BEM.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Met betrekking tot motie 13, 'Instellen referendumverordening' kennis te nemen van de stand van zaken. Met betrekking tot motie 14, 'Referendum provinciefusie' vragen wij u of u van mening bent dat er voldoende invulling is gegeven aan de geest van motie 14.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,

Bijlage 1, Motie 13
Bijlage 2, Motie 14